

Klimatrekening Overheid

Een verkenning van klimaatmitigatie

Presentatie Expertgroep Overheidsfinanciën – 11 juli 2024

Mark de Haan & Joram Vuik

In nauwe samenwerking met de collega's van de Milieurekeningen

Inhoud

- Waarom een Klimaatrekening?
- Contouren van het systeem
- Uitdagingen
  - Conceptueel
  - Data-technisch
- Enkele eerste resultaten
- En hoe verder?

Waarom een Klimatrekening?

Hoeveel publiek geld gaat er nu eigenlijk naar klimaatmitigatie?

- Aandacht op internationaal niveau voor uitgaven aan klimaat en klimaat gerelateerde subsidies (IMF, DGI-3, UNECE: climate change statistics)
- Kamerbrief van de Rekenkamer, begin 2023: In de Klimaatnota's worden de uitgaven van het Rijk belicht maar er is meer...
- Statistieken over het geld mogen niet ontbreken in de maatschappelijk opgave “Green Deal Statistieken”.

Contouren van het systeem

Uitgangspunten zijn:

- Europees Systeem van Rekeningen

- Bestaande functionele classificaties, met name die van de milieurekeningen (CEPA, CReMA, milieubelastingen etc.)
- Onderscheid inkomsten, uitgaven en financiële transacties en posities, denk aan de revolverende fondsen zoals InvestNL, Groenfonds, Warmtefonds

Contouren van het systeem

Beoogde datastructuur:

1.	Volgnummer	Elk beleidsinstrument (subsidie, lening, belasting, etc.) krijgt een uniek volgnummer.
2.	Beleidssector	De beleidssectoren zijn weergegeven zoals ook terug te vinden in de Klimaatnota.
3.	Instrument	De namen van instrumenten zijn gekopieerd uit beleidsstukken. Wanneer de namen fluctueren in de tijd is voor alle jaren één unieke naam aangehouden.
4.	Ministerie	In deze kolom is de uitvoerende instantie aangegeven. Dit kan een ministerie zijn maar bijvoorbeeld ook een fonds.
5.	Wetsartikel	Indien beschikbaar is hier het nummer van het wetsartikel vermeld.
6.	Jaar	In deze pilot zijn gegevens voor de jaren 2019-2022 samengesteld.
7.	Rekening	Zoals lopende rekening, kapitaalrekening, financiële rekening etc.
8.	Transactie	In dit veld wordt de ESR 2010 transactiecode vermeld.
9.	Sector	De ESR-conforme sectorcode geeft aan welk deel van de overheid de maatregel uitvaardigt.
10.	Tegensector	Via identificatie van de ontvangende/betalende partij wordt zichtbaar welke sectoren (bedrijven, huishoudens, overheden, financiële instellingen) worden 'geraakt' door een beleidsmaatregel.
11.	T_soort	In dit veld wordt het onderscheid tussen middelen/bestedingen en activa/passiva aangehouden.
12.	Consolidatie	De variabele in dit veld geeft aan of dat een transactie wel of niet moet worden meegeteld in de geconsolideerde uitkomsten voor de overheid
13.	Bedrag	De bedragen in de Klimaatrekeningen Overheid volgen een registratie op transactiebasis.

...is feitelijk niets anders dan een detaillering van de bestaande sector-rekening overheid (S.13). Wordt in het nieuwe 2025 SNA een thematische rekening (H38) genoemd.

Uitdagingen - conceptueel

Welke uitgaven zijn klimaatmitigatie gerelateerd?

Definitie van Jetten: *“Klimaatuitgaven zijn alle uitgaven die als hoofddoel hebben om bij te dragen aan het nationale klimaatbeleid gericht op de reductie van broeikasgassen en de verduurzaming van de energievoorziening”*

Sluit aan op het ‘primary purpose’ principe in de statistische functionele classificaties (COFOG, CEPA), dus dat is mooi!

ARK geeft de voorkeur aan een bredere definitie:
“alle euro’s die bijdragen aan de klimaatdoelen....”

Uitdagingen - conceptueel

Welke uitgaven zijn klimaatmitigatie gerelateerd?

Enkele discussiepunten over *'primary purpose'*:

- Opkopen van koeienstallen: stikstofreductie
- Uitgaven aan windturbines: productie van elektriciteit
- Ondersteuning TenneT: transport van elektriciteit
- Het stimuleren van het fietsen: transport

Uitdagingen - conceptueel

Welke belastingen zijn klimaatmitigatie gerelateerd?

Bij milieubelastingen is niet de primary purpose maar de grondslag bepalend

Onderwerp ▼	2022*	Totaal betalingsplichtigen
Opbrengst milieubelastingen		
Belastingen op milieugrondslag		
Energiebelasting	mln euro	3 349
Emissierechten	mln euro	1 039
Vliegbelasting	mln euro	163
Belastingen m.b.t. mobiliteit		
Accijns op benzine en ov. minerale oliën	mln euro	6 764
Belast. personenauto's en motorrijwielen	mln euro	1 477
Motorrijtuigenbelasting	mln euro	6 100

Bron: CBS Tabel 82725NED

Uitdagingen - conceptueel

Welke belastingen zijn klimaatmitigatie gerelateerd?

Onderwerp ▼

2022*

Totaal betalingsplichtigen

Onderwerp	2022*	Totaal betalingsplichtigen
Opbrengst milieubelastingen		
Belastingen op milieugrondslag		
Energiebelasting	mln euro	3 349
Emissierechten	mln euro	1 039
Vliegbelasting	mln euro	163
Belastingen m.b.t. mobiliteit		
Accijns op benzine en ov. minerale oliën	mln euro	6 764
Belast. personenauto's en motorrijwielen	mln euro	1 477
Motorrijtuigenbelasting	mln euro	6 100

Gas én Elektriciteit?

Bron: CBS Tabel 82725NED

Uitdagingen - conceptueel

Welke belastingen zijn klimaatmitigatie gerelateerd?

		2022*	
Onderwerp ▼			Totaal betalingsplichtigen
Opbrengst milieubelastingen			
Belastingen op milieugrondslag			
Energiebelasting	mln euro		3 349
Emissierechten	mln euro		1 039
Vliegbelasting	mln euro		163
Belastingen m.b.t. mobiliteit			
Accijns op benzine en ov. minerale oliën	mln euro		6 764
Belast. personenauto's en motorrijwielen	mln euro		1 477
Motorrijtuigenbelasting	mln euro		6 100

Grondslag is een vlucht

Bron: CBS Tabel 82725NED

Uitdagingen - conceptueel

Welke belastingen zijn klimaatmitigatie gerelateerd?

Hierbij is niet de primary purpose maar de grondslag bepalend

Onderwerp ▼	2022*	
		Totaal betalingsplichtigen
Opbrengst milieubelastingen		
Belastingen op milieugrondslag		
Energiebelasting	mln euro	3 349
Emissierechten	mln euro	1 039
Vliegbelasting	mln euro	163
Belastingen m.b.t. mobiliteit		
Accijns op benzine en ov. minerale oliën	mln euro	6 764
Belast. personenauto's en motorrijwielen	mln euro	1 477
Motorrijtuigbelasting	mln euro	6 100

Grondslag is (nu nog)
verbrandingsmotor

Bron: CBS Tabel 82725NED

Uitdagingen - conceptueel

Welke belastingen zijn klimaatmitigatie gerelateerd?

De (tentatieve) richtlijnen van eurostat rond effective carbon rates (ECRs) zijn erg nauw:

- Accijns op brandstof
- Energiebelasting op gas (dus niet elektriciteit)
- Emissierechten

Dus zou een klimaatrekening hierop aan moeten sluiten?

Uitdagingen - conceptueel

En wat is aan het einde van de dag nu precies een belasting?

- ETS
  - Gratis verstrekking van vervuilingsrechten
  - Netto invoer en uitvoer van vervuilingsrechten

- Korting op de Energiebelasting 2021, incl. ODE

Voor revisie	
EB op elektriciteit	1,2
Na revisie	
EB op elektriciteit	5,0
Subsidie/inkomensoverdracht	-3,8
Som	1,2

Bij belastingkortingen vervaagt het onderscheid:

Is het inkorten van de stok gelijk aan een wortel?

Data-technische uitdagingen

Datavoorziening centrale overheden (Rijk, IZWs) is op orde (behoudens aandachtspuntje volgende dia)

We hebben gegevens over de stromen van het Rijk naar decentrale overheden, maar...

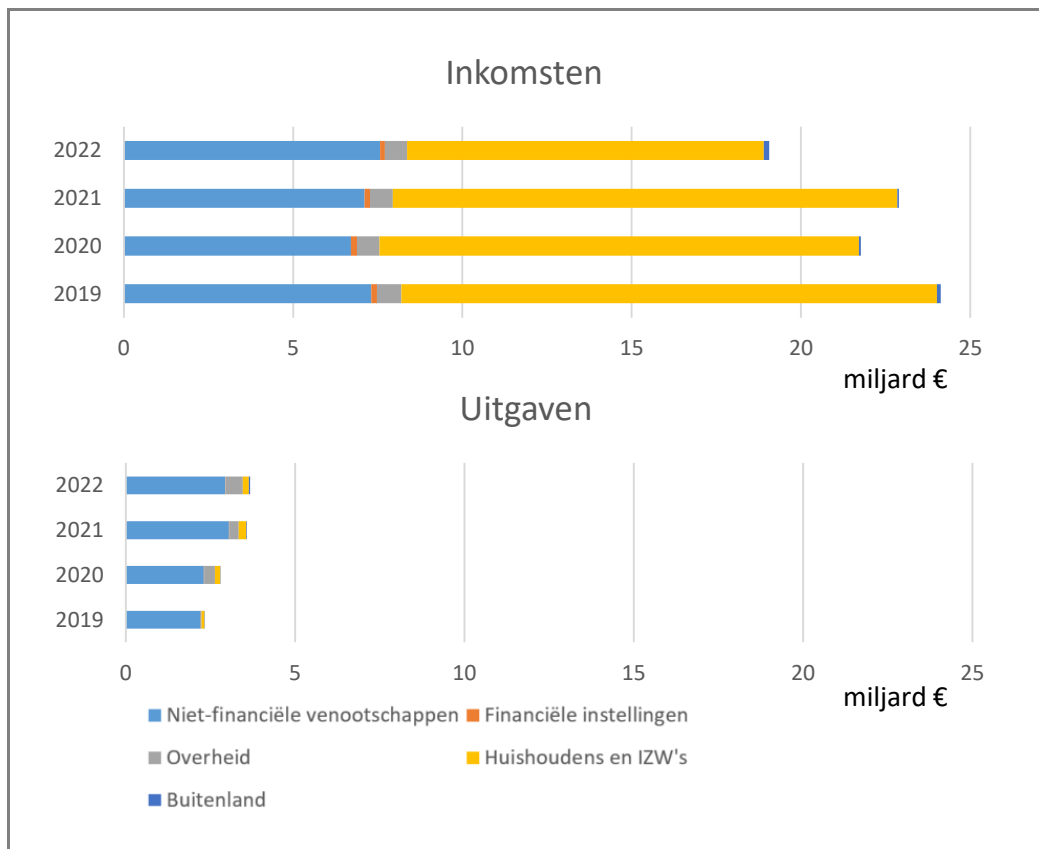
De klimaatuitgaven van decentrale overheden hebben we niet in beeld.

Data-technische uitdagingen

- Herkenning van klimaat relevante instrumenten in de gegevens van het Rijk:
  - Omschrijvingen soms summier
  - Aansluiten op het financieel overzicht Klimaatnota lukt ons nauwelijks.
- Apparaatskosten...
- Hoe klimaatneutraal is het overheidsapparaat?
- Hoe zit het met klimaat gerelateerd onderzoek?

Tentatieve uitkomsten (2023 volgt spoedig)

- De stok is een stukje groter dan de wortel.
- De stok voor de huishoudens is groter dan die voor bedrijven.
- De wortel voor bedrijven is groter dan die voor huishoudens.

Tentatieve uitkomsten

Aan klimaatmitigatie gerelateerde uitgaven van de overheid
ESR-type transacties, geconsolideerd (mln €)

	ESR-code	2019	2020	2021	2022
Intermediair verbruik	P.2A				
Investerings	P.51g				
Beloning werknemers	D.1				
Productgebonden subsidies	D.31				
Overige subsidies op productie	D.39				
Rente	D.41				
Inkomensoverdrachten binnen de overheid	D.73				
Overdrachten in het kader van internationale samenwerking	D.74				
Overige overdrachten	D.75				
Kapitaaloverdrachten	D.9				
Uitgaven, totaal					

Tentatieve uitkomsten

Klimaat relevante bezittingen van de overheid, eindbalansgegevens (*mln €*)

	2019	2020	2021	2022
InvestNL				
Deposito's				
Leningen				
Aandelen				
Groenfond				
Deposito's				
Leningen				
Warmtefond				
Deposito's				
Leningen				
Rijksoverheid, deelneming in TenneT				
Aandelen				
Totaal aan bezittingen in deposito's, aandelen en leningen				

En hoe nu verder?

- We ronden ons onderzoeksrapport na de zomer af.
- Zonder data over decentrale overheden geen klimaatrekening Overheid.
- Er leven bij milieurekeningen ideeën rond een Klimaatrekening voor de Nederlandse economie.
- Adaptatie?
- Erg benieuwd naar jullie mening:
Is een Klimaatrekening Overheid nuttig?

Dank!
m.dehaan@cbs.nl

Voor wat er feitelijk gebeurt